

worden, wellicht zelfs in de eerste plaats. Wij hebben dus alle begrip voor het inperken van overheersende invloed. Het Commissariaat voor de media als toezichthoudend orgaan kan voor die paar maanden wel, maar daarna moet onzes inziens het toezichthoudend orgaan toch meer de verschillende invalshoeken vertegenwoordigen: Economische Zaken, Verkeer en Waterstaat en Cultuur. Het mededingingsbeleid is in een belangenafweging van wezenlijk belang. Dat komt bij het Commissariaat voor de media niet tot zijn recht. Een zelfstandig bestuursorgaan voor de telecomsector zal hier mede een rol dienen te spelen. Overigens blijft waakzaamheid geboden. De schaarste op de kabel gaat niet voorbij zolang daar winst te halen is. Zolang wordt de ruimte aan de hoogst biedende verkocht en de kabelexploitanten hebben dus baat bij schaarste. Vandaar dat wij graag de nadere plannen van de staatssecretaris op het punt van het toezichthoudende orgaan vernemen.

Voorzitter! Ik eindig waar ik begon. Men kan niet een enkel onderdeel "eventjes" bijstellen zonder dat de basisvragen opnieuw gesteld worden: wat is de taak van de overheid; wie controleert; wie garandeert de kwaliteit?

Bij de begrotingsbehandeling was ons advies aan de staatssecretaris: niet al te veel jammeren over verlies van voetbal; stel er kwaliteit tegenover; stimuleer kwaliteit; dan verlies je verder geen kijkers. Wij hebben een goed publiek stelsel, houdt dat in ere en ga niet bezuinigen op kwaliteit.

Helaas heeft de staatssecretaris dat wel gedaan ten aanzien van de kleinere omroepen zoals IKON, een kleine publieke omroep met veel kwaliteit die al vele keren alom prijzen in de wacht sleepte. Mede door het verdwijnen van Veronica kreeg deze omroep vorig jaar méér zendtijd. Volkomen onverwacht stond daar echter geen heel uurbedrag tegenover. Alle kleine zendgemachtigden zijn hierdoor zeer gedupeerd. Op 26 januari 1996 kregen zij te horen, dat de financiering voor 1996 geen gelijke tred zou houden met de zendtijduitbreiding. Dit lijkt mijn fractie op het randje van onbehoorlijk bestuur, maar kwalijker is dat hier aan de kwaliteit van de publieke omroep door de overheid zelf schade

wordt toegebracht. Wil de staatssecretaris dit besluit alsnog herzien?

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de heer Luijten voor het uitspreken van zijn maiden-speech.

□

De heer **Luijten** (VVD): De fractie van de VVD heeft met belangstelling kennisgenomen van de memorie van antwoord. Namens mijn fractie wil ik mij beperken tot een drietal hoofdonderwerpen, te weten de consistentie van het wetsvoorstel, de toegang tot de kabel en de samenwerking tussen publieke en private omroep.

De regering ontkent in de memorie van antwoord niet dat door de vele wijzigingen die aan de overzijde van het Binnenhof op het oorspronkelijke wetsvoorstel zijn ingediend, het wetsvoorstel op enkele onderdelen uit zijn verband is geraakt en de consistentie enigszins geweld is aangedaan.

Voorzitter! Mijn fractie is van mening dat de totstandkoming van het voorliggende wetsvoorstel geen schoonheidsprijs verdient. Het verbaast de fractie van de VVD dat de regering het zo ver heeft laten komen en amendementen heeft toegelaten die niets van doen hadden met de considerans van het wetsvoorstel. Zo heeft de regering aanvaarding van een amendement-Van Zuijlen/De Koning over de toegang tot de kabel, ten stelligste ontraden. Sterker nog, de regering zei niet alleen dat het amendement de Wet economische mededinging buitenspel zou zetten, maar ook dat het strijdig zou kunnen zijn met artikel 7 van de Grondwet en artikel 10 van het EVRM.

Voorzitter! Als je dit als regering zegt, zou je mogen verwachten dat er niets anders zou resten dan het uitspreken van het "onaanvaardbaar". Deze waarschuwing heeft in ieder geval mijn politieke vrienden aan de overzijde ertoe gebracht uiteindelijk tegen aanvaarding van het amendement te stemmen. Maar het amendement is, ondanks het zware geschut van de zijde van de regering, in de Tweede Kamer aanvaard en deze Kamer werd gevraagd om ook maar even snel "ja" te zeggen, opdat de datum van 1 januari nog gehaald kon worden.

Voorzitter! Gelukkig bepaalt deze Kamer haar eigen agenda en dat is

in dit geval maar goed ook. Want nu ook de Staatssecretaris wat meer tijd heeft gehad, blijkt de soep door hem veel minder heet te worden gegeten dan door hem aan de overzijde werd opgediend. Wat blijkt nu? Met het buitenspel zetten van de WEM valt het opeens wel mee en van strijdigheid met de Grondwet en het Europees Verdrag is bij nader inzien ook geen sprake meer. Wat de WEM betreft, blijft de regering wel materiële bezwaren houden. Maar ach, het is maar tijdelijk. Dus vooruit met de geit, denkt de staatssecretaris en hij rijdt zijn zwaarbeladen stoptreintje de Eerste Kamer in.

De fractie van de VVD vindt de opstelling van de regering weinig consistent. Het lijkt er sterk op dat aan de overzijde gelegenheidsargumenten zijn gebruikt. Als het de regering echt menens was geweest, was het toch logischer geweest om het voorstel niet verder te geleiden naar deze Kamer?

Maar, voorzitter, wat de regering nu doet is uiterst curieus. De staatssecretaris slikt niet alleen zijn bezwaren in, maar hij geeft ook nog een geheel eigen interpretatie van de nu voor ons liggende Mediawet. Nu ben ik nog niet zo lang lid van deze Kamer, maar ik heb wel geleerd dat een aangenomen amendement wetgeving is. Met andere woorden, het dient te worden uitgevoerd zoals de indieners het hebben bedoeld. Gezien de opstelling die de regering in de memorie van antwoord kiest, lijkt het er echter op – zoals mijn collega Cohen laatst tegen mij zei – dat de Kamer vandaag het wetsvoorstel moet gaan verdedigen tegen de regering.

Het door de overzijde gewijzigde artikel 69 is glashelder. In citeer, voorzitter: "Indien de beheerder of exploitant van een draadomroepinrichting en een programma-verzorger geen overeenstemming bereiken over de toegang tot de draadomroepinrichting kan het Commissariaat voor de media ter zake bindende aanwijzingen geven."

Voorzitter! Daar is wat ons betreft geen woord Grieks bij. Er staat wat er staat. Het gaat in onze visie dan ook niet aan dat de regering daaraan nu zo haar eigen interpretatie geeft. De beperking die de regering in de memorie van antwoord voor het commissariaat wil aanbrengen, namelijk dat het commissariaat zich tot mediapolitiek getinte klachten zou moeten beperken, is voor de fractie

Luijten

van de VVD dan ook uit den boze. Het commissariaat heeft eenvoudig de wet uit te voeren en heeft daarbij de hulp van de regering niet nodig. Het commissariaat heeft een eigen verantwoordelijkheid. Als een klager een beschikking vraagt, krijgt hij deze. Er is hier sprake van een open, niet geclausuleerde bevoegdheid, waarin het commissariaat de vrijheid heeft zelf alle belangen af te wegen. Deze zienswijze wordt bovendien nog eens versterkt door de toelichting op het amendement dat tot Artikel 69 heeft geleid. De fractie van de VVD concludeert dan ook op basis van de tekst, strekking en wetsgeschiedenis van Artikel 69, dat het Commissariaat voor de media de bevoegdheid zal hebben alle, inclusief mededingingsrechtelijke, aspecten af te wegen en zonedig als arbiter op te treden. Sterker nog, ik denk dat wat wij hier erover zeggen, daaraan weinig meer af kan doen, tenzij wij het wetsvoorstel verwerpen natuurlijk. Het commissariaat is gehouden zijn bevoegdheid uit te oefenen op verzoek van een betrokken programma-aanbieder. De fractie van de VVD wil op dit punt volstrekte duidelijkheid van de staatssecretaris.

Misschien kan de Staatssecretaris dan ook aangeven, waarop zijn verwachting is gebaseerd dat het commissariaat bij de verdere uitwerking van de beleidsregels nadrukkelijk rekening zal houden met de door de regering voorgestane scheiding tussen mediapolitieke zaken en mededingingszaken en dat het commissariaat zal wachten met de vaststelling van deze beleidslijn totdat wij vandaag de parlementaire behandeling afronden.

Voorzitter! De VVD is zich niet bewust van de bevoegdheid van het commissariaat om de wet te wijzigen. Nogmaals, die wet is glashelder en mijn fractie gaat ervan uit, dat die ook naar de letter wordt uitgevoerd.

Artikel 69 heeft maar een tijdelijke werking, namelijk tot 1 juli 1996. Dat is het bijna. De regering stelt in de memorie van antwoord, daarna geen specifieke andere definitieve regeling te treffen dan de WEM, met dien verstande dat een nieuwe mededingingswet in voorbereiding is en momenteel voor advies bij de Raad van State ligt. Met andere woorden, die is er voorlopig nog niet. Even verderop in de memorie van antwoord nuanceert de regering

dit standpunt enigszins door ook te verwijzen naar de herziening van de Wet op de telecommunicatie voorzieningen, de WTV. Wij vrezen echter dat er een gat gaat ontstaan tussen het aflopen van deze tijdelijke regeling en het instellen van een zelfstandig bestuursorgaan op basis van de WTV. Wij hebben namelijk begrepen dat het laatste niet eerder zal plaatsvinden dan 1 januari 1997 en dat schijnt een optimistische prognose te zijn.

Hoe denkt de regering dit gat te dichten? Ons lijkt een verlenging van de huidige regeling de beste oplossing. Kortom, mijnheer Glasz, een motie op dat punt zou wel eens succesvol kunnen worden. Immers, toegang tot de kabel is meestal niet louter een zaak van mededinging. Bij het samenstellen van een zo divers mogelijk basispakket spelen ook vaak cultuurpolitieke overwegingen een rol. De huidige WEM voorziet daarin eenvoudig niet. Bovendien werkt de WEM pas in een volwassen markt en daarvan is hier voorlopig nog geen sprake gezien de monopolieposities van de kabelexploitanten. In de memorie van antwoord wordt gewag gemaakt van een viertal klachten die thans op grond van de WEM in behandeling zijn. Drie zouden er in februari worden afgehandeld. Ik neem dan ook aan dat de staatssecretaris ons vandaag nadere mededelingen kan doen hierover. Of moeten wij uit het uitblijven van berichten afleiden dat de WEM niet werkt? Een ding bewijst het wel, voorzitter, de WEM-procedure werkt in ieder geval niet snel en dat is in dit soort gevallen toch een vereiste.

Voorzitter! Het slagveld overziende zou de VVD-fractie een systeem van geconditioneerde zelfregulering, zoals ook aan de overzijde aan de orde is geweest, de beste oplossing voor de toekomst vinden. Wij vragen dan ook aan de staatssecretaris of hij bereid is de komende maanden nuttig te gebruiken en te proberen om met alle betrokkenen tot zo'n systeem van geconditioneerde zelfregulering te komen. Als de staatssecretaris hierin slaagt, kan worden voorkomen dat het hele circus zich hier binnenkort herhaalt.

De regering stelt dat public/private partnership voor omroepen op niet-landelijk niveau niet de steun heeft van de regering. Dat is een koerswijziging, in de tekst althans, ten opzichte van het verleden. Als wij het standpunt van de regering zo

moeten verstaan dat het ongewenst is dat publieke en commerciële programma's elkaar op één kanaal afwisselen, dan zijn wij het van harte eens. Maar de VVD-fractie is van mening dat wij geen overspannen verwachtingen moeten hebben. Het zal niet zo zijn dat na aanneming van dit wetsvoorstel vandaag de publieke en commerciële lokale en regionale omroepen als paddestoelen in dit land uit de grond schieten.

Om een volwassen omroep op niet-landelijk niveau van de grond te tillen, zullen publieke en commerciële initiatieven eerder met elkaar moeten samenwerken dan met elkaar concurreren. Immers, de kijktijd van de consument kan niet eindeloos worden opgerekt, de reclamemarkt kent haar beperkingen en het enige waarmee men zich kan onderscheiden ten opzichte van de nationale omroep is met de lokale of regionale nieuwsvoorziening. De VVD-fractie betreurt dan ook het voorstel tot wijziging van artikel 71b inzake cross-ownerships, zoals aan de overzijde aangenomen.

Voor de VVD is een goede onafhankelijke nieuwsvoorziening belangrijker dan de eigendomsverhoudingen. Als een lokaal omroepinitiatief en een lokale uitgever besluiten een lokale publieke omroep mogelijk te maken, is daar wat ons betreft niets op tegen. De invulling zal per regio verschillen en wij moeten ze niet in één Haags keurslijf willen dwingen.

Wij vragen ons ook af hoe de staatssecretaris publiek-private samenwerking met de wet in de hand zou willen verhinderen. Als men kiest voor een publieke omroep en voldoet aan de artikelen 42, 51 en 55 is er toch niets aan de hand? Bovendien, hoe verhoudt zich het standpunt van de regering dat samenwerking tussen publieke en private omroep niet de voorkeur verdient met het bericht in De Limburger van 21 maart en, zoals mevrouw Tuinstra al aangaf, met het bericht in Binnenlands Bestuur van 29 maart? Daarin wordt gemeld dat de staatssecretaris in beginsel wel bereid zou zijn de samenwerking tussen commerciële en publieke partners mogelijk te maken bij de opzet van een regionale TV-zender. Ik verneem graag een toelichting van de staatssecretaris, want de VVD raakt het spoor een beetje bijster. Wat heeft de staatssecretaris het licht doen zien tussen het verschijnen van

Luijten

de memorie van antwoord en dit debat?

Voorzitter! Met veel ketelmuziek is de samenwerking tussen de landelijke en de regionale publieke omroep aangekondigd. Er zou een vensterprogrammering komen. In de memorie van antwoord stelt de regering dat NOS en ROOS vergoed zijn met samenwerkingsplannen op het gebied van televisie. Maar, voorzitter, wij vonden het akelig stil aan het front. Die stilte werd vorige week verbroken met de mededeling van ROOS dat er forse vertragingen gaan optreden. Wat wij ook hebben vernomen, is dat de provincies Zuid- en Noord-Holland niet financieel willen bijdragen. Wij vragen de staatssecretaris wat dat betekent voor zijn plannen. Je praat toch over 6 miljoen kijkers in Zuid- en Noord-Holland. Dat is niet helemaal onbelangrijk, als wij kijken naar de reclame-inkomsten die worden misgelopen als het venster in Noord- en Zuid-Holland niet doorgaat. Kan de staatssecretaris ons de stand van zaken meedelen en ook ingaan op de gevolgen van het niet meedoen van twee niet geheel onbelangrijke provincies? Immers, aangezien het geld voor de vensterprogrammering uit de omroepreserve moet komen en niet van de NOS, zoals wel eens in de krant staat, heeft de staatssecretaris hierover zelfstandig te besluiten. De regering was verbaasd over een opmerking van de leden van de VVD-fractie bij de schriftelijke voorbereiding dat de publieke omroep wellicht een voorbeeld zou moeten nemen aan RTL en de dagbladsector wat het redactiestatuut betreft. De regering stelt dat de NOS en de NPS krachtens artikel 64 verplicht zijn een programma-statuut tot stand te brengen. Maar, voorzitter, een redactiestatuut is geen programmastatuut. En het NOS-journaal heeft nog steeds geen redactiestatuut of er moet de afgelopen weken een wonder zijn geschied. Ook daarover willen wij dan graag een mededeling ontvangen van de staatssecretaris.

Voorzitter! Ik rond af. De regering karakteriseert het wetsvoorstel als een stopreus die als regel tot tevredenheid van de reiziger, zij het wat later, zijn eindbestemming bereikt. Wat de VVD-fractie betreft is de eindbestemming echter nog lang niet bereikt. Wij zullen nog enkele belangrijke stations moeten passeren

en wij moeten voorkomen dat wij straks moeten spreken van een onrendabele lijn. Mijn vraag aan de staatssecretaris is welk reisschema machinist Nuis in gedachten heeft. Op 1 juli vervalt volgens het nu bekende schema artikel 69, er komen nog twee herzieningen van de WTV aan, de notitie "Liberalisering van het Mediabeleid" heeft nog nadere uitwerking, minister Wijers wil een uniforme decodertechniek en de staatssecretaris heeft de nodige opschudding veroorzaakt met zijn voorstellen voor een minimumbasispakket. Er ligt weer een voorstel bij de Raad van State. Kortom, er is genoeg te doen. Het is verleidelijk daar nu allemaal op in te gaan, maar het primaat daarvoor ligt bij de Tweede Kamer.

De **voorzitter**: Ik wens u geluk met uw maiden-speech. U bent gepokt en gemazeld in het politieke werk, allereerst als politicoloog maar ook in de praktijk, lokaal en landelijk. U bent een liberaal uit Amsterdam. Sommigen vinden dat een tautologie. Uw vak is communicatie. Het is dus niet toevallig dat u uw maiden-speech uitspreekt bij de behandeling van deze wijzigingen van de Mediawet. Maar in uw opvatting is communicatie veel meer dan public-relations. Niet voor niets bent u werkzaam in de public-affairs. Dat blijkt ook wel uit uw interesse in maatschappelijke ontwikkelingen, ook internationaal. Ik denk aan uw betrokkenheid bij het werk in de ontwikkelingslanden. Het blijkt ook uit uw betrokkenheid bij het cultureel erfgoed, zoals de monumentenzorg in Amsterdam. Tegelijkertijd bent u buitengewoon snel. De manier waarop u de staatssecretaris erop wees dat een amendement dat eenmaal is aangenomen in de Tweede Kamer toch ook tot de wetgeving behoort en dus als zodanig hier dient te worden behandeld, ook door de regering, maakte dat duidelijk. Ik wens u geluk met deze maiden-speech en een heel goede tijd in de Eerste Kamer. Van harte geluk gewenst!

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.

De heer **De Boer** (GroenLinks): Voorzitter! Het fabricageproces en het resultaat van dit wetsvoorstel

kunnen mijn fractie weinig waardevolle woorden ontlokken. Het gebeurt niet vaak dat de Kamer een wetsvoorstel behandelt waar de regering zo'n procedureel rommelpotje van heeft gemaakt als met deze wijziging van de Mediawet. Ik geef een korte en niet eens uitputtende opsomming van wat er is gebeurd.

De regering is van plan om op niet al te lange termijn met een voorstel te komen om de Mediawet grondig aan te passen aan de huidige liberaliserende ontwikkelingen. Dat is in het regeerakkoord afgesproken. Al twee jaar lang weet de regering dat de vigerende reclameregeling voor de lokale en regionale omroep op 1 januari 1996 afloopt en minstens noodzaakt tot het hernieuwen van een wettelijke basis. De regering kiest niet voor een beperkte tijds- en tijdelijke verlengingsregeling zodat in alle rust gewerkt kan worden aan een zorgvuldige herziening van de Mediawet, maar haalt te laat en onnodig veel meer overhoop door nu al zonder een zorgvuldige inbedding de commerciële omroep op lokaal en regionaal niveau mogelijk te willen maken. Dit najaar ontdekt de staatssecretaris tamelijk plotseling dat het wetsvoorstel ook nog de Eerste Kamer moet passeren en dat de afhandeling voor 1 januari dubieus wordt. Met stoom en kokend water wordt in een wetgevend overleg op 4 december 1995 in de Tweede Kamer dit wetsvoorstel behandeld in de ontorechte veronderstelling dat het de senaat dan nog wel zal halen. Dat zou ongeveer alleen nog als hamerstuk kunnen.

De Tweede Kamer slaat op de valreep vrolijk aan het amenderen en gaat zich zelfs te buiten door amendementen aan te nemen die weinig of niks meer te maken hebben met het oorspronkelijk ingediende wetsvoorstel. Ik dacht dat het helemaal niet kon, maar alles is tegenwoordig mogelijk. De staatssecretaris uit zich weliswaar in zorgelijke bewoordingen over het gedoe voor zijn neus en ontraadt enige amendementen, maar verzuimt mee te delen dat dit nergens op lijkt en dat de discussie de oevers van het voorstel ver te buiten gaat. Integendeel, hij gaat eigenlijk vrolijk mee in alle buitensporigheden van de discussie. Zit daar geen voorzitter die de kamerleden kan proberen te houden bij het onderwerp? Dat